

ZMĚNA DATA PŘIZNÁNÍ DŮCHODU

JUDr. VLADIMÍR VOŘÍŠEK

Jak je nepochybně známo, existuje od 1. ledna 2009 v právu upravená možnost změnit (mimo jiné) datum, od něhož si žadatel o důchod přál mít tento důchod přiznán (tato možnost de facto existovala již před tím – dovozovala se z lhůty pro podání opravného prostředku, kdy se konstruovalo, že v takové lhůtě bylo možno vzít žádost o důchod zpět, takže formální požadavek „vzít zpět žádost o přiznání ke dni X a nahradit ji novou žádostí o přiznání ke dni Y“ byl považován za nemístně byrokratický, až absurdní). Ovšem až novela¹ s účinností od uvedeného data dala této možnosti poněkud jasnější a jednoznačnější obrysy i náplň, takže ustanovení § 86 odst. 4 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZO PSZ“), od té doby zní:

„Oprávněný může do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení písemně požádat o změnu data

a) přiznání důchodu nebo jeho výplaty; takovou žádost může podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu, ...“

Aplikací tohoto ustanovení se poměrně brzy zabýval i NSS² a zanedlouho ještě jednou³; vyjádřil přitom některé důležité teze, kterými vystihl smysl citovaného ustanovení, třebaže na jednom místě se od záměru odchýlil. Protože se ovšem tento soud zabýval vždy pouze konkrétním případem, nebude asi na škodu celé ustanovení rozebrat „na šroubky“; a to si klade za cíl tento článek.

NEJPRVE TROCHU HISTORIE

Původně měla být smyslem komentovaného ustanovení náhrada dřívější možnosti vzdát se výplaty nemocenského „ve prospěch“ důchodu, což umožňovaly právní předpisy, které předcházely nově připravovanému zákonu o nemocenském pojištění, kde již tato možnost zakotvena být neměla. Přitom praktičnost takového ustanovení, kdy měsíční výše důchodu (zejména plného invalidního, resp. nyní invalidního pro třetí stupeň invalidity) je větší než výše nemocenského, takže je pro občana výhodnější, postupem času oproti době původní právní úpravy poněkud rostla.

Při diskusi o podrobnostech takového ustanovení se ukázalo, že bude vhodné možnost změny data přiznání „rozšířit“ i na ostatní druhy důchodů (zejména starobní), tím spíše, že řada žadatelů o starobní důchod setrvala ve svých výdělečných činnostech (i když před 1. lednem 2010 určitým způsobem limitovaných), takže mnohdy bylo praktické datum přiznání z různých důvodů „nějak“ posunout.

A protože ne každý žadatel o důchod je takovým odborníkem, aby si dokázal správně spočítat, zda mu ona změna data skutečně přinese pozitivní efekt (a není povinností žádného orgánu sociálního zabezpečení, aby takové předběžné a nadto relativně závazné výpočty prováděl), „pronikla“ do komentovaného ustanovení ona dvojí volba (v tom právě druhý z uvedených judikátů obsahuje nesprávnou úvahu – ale o tom až na příslušném místě).

DRUHY DŮCHODŮ VHODNÉ PRO APLIKACI

Protože lze hned na začátku uvést, že je téměř stoprocentně nepraktické aplikovat komentované ustanovení na jakýkoli pozůstalostní důchod: ten se vypočítává podle právních předpisů a skutečností existujících ke dni úmrtí zemřelého, a jde-li o zemřelou osobu, která ještě nesplnila podmínky pro přiznání byť i jen tzv. předčasného starobního důchodu, přičítá se k době důchodového pojištění získané ke dni úmrtí též doba dopočtená – zde tedy není příliš prostoru, nad níž by se dalo uvažovat, natož spekulovat.

Při souběhu invalidního důchodu a nemocenského (resp. obdobných plnění) je situace průzračnější: invalidní důchod (bez ohledu na stupeň invalidity) se podle § 65 odst. 1 ZDP⁴ nevypláčí po dobu výplaty tam uvedených plnění, ale pokud žadatel trvá na „přednosti“ důchodu, může o to požádat (a ovšem počítat s tím, že bude povinen vrátit přeplatek na nemocenském, resp. obdobném plnění).

Nejpeštější jsou (zejména nyní, kdy od 1. ledna 2010 již neexistují žádné překážky pro výdělečnou činnost poživatelé řádného starobního důchodu) možnosti při starobním důchodu; lze je rozdělit na několik druhů:

- a) především může být praktický posun data do „jiného“ kalendářního roku: může jít „pouze“ o změnu ovlivněnou vývojem hodnot tzv. výpočtových prvků, ale může jít i o „zpětné“ přiznání (až o 5 let – viz § 55 odst. 2 ZDP) nebo o kombinaci obojího (zejména v ojedinělých případech, kdy roční příjmy poněkud „skáčou“ nahoru i dolů);
- b) v případě, kdy z rozhodnutí občan zjistí, že zbytek dnů po násobku 365 je natolik vysoký, že je praktické „oželet“ výplatu za několik dnů, ale získat posunem dalších 365 dnů (a tedy 1,5 % výpočtového základu), nebo naopak že zbytek dnů je velmi nízký, takže se vyplatí požádat o změnu o několik dnů nazpět;
- c) pro úplnost lze uvést, že v konkrétních případech mohou nastat i důvody kombinující situace pod písm. a) a b).

U tzv. předčasného starobního důchodu je ovšem situace omezená: „posuny“ jsou zde možné hlavně pouze „dopředu“ (a to ještě vlastně jenom v případech, kdy jde o tzv. výpočtovou zamítačku, tedy když žadatel setrvává ve výdělečné činnosti, takže „doba mu přibývá“, ale výplata důchodu se neprovádí), neboť zpětný posun je limitován datem podání žádosti.

Tuto část je vhodné zakončit několika příklady:

PŘÍKLAD 1

Žadatel o invalidní důchod byl uznán invalidním od 16. května 2018, ale protože výplata nemocenského skončila 20. července 2018, byl mu důchod přiznán sice od 16. května, ale výplata přiznána až od 21. července. Protože měsíční částka invalidního důchodu byla v jeho případě vyšší než měsíčního nemocenského, požádal o přiznání výplaty důchodu již od 16. května; nemocenské nepřjal, popř. vrátil.

PŘÍKLAD 2

Občan požádal o přiznání řádného starobního důchodu od 25. prosince 2017, protože mu na něj v ten den vznikl nárok. V průběhu řízení se dozvěděl o vyšší hodnotě výpočtových prvků pro důchody přiznávané od data spadajícího do roku 2018⁵, a proto požádal o změnu

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

data přiznání na „od 1. ledna 2018“; přitom pro tento účel není rozhodující, zda po 25. prosinci 2017 ve výdělečné činnosti pokračoval (viz však příklad 4).

PŘÍKLAD 3

Občanovi vznikl nárok na řádný starobní důchod dne 20. března 2013, ale protože pracoval dále „na procenta“, dal přednost přiznání důchodu od 1. dubna 2018 (aby měl za 5 let zvýšení, když věděl, že byl v rozhodné době celkem 38 dnů v pracovní neschopnosti). V průběhu řízení o žádosti se mu naskytl výhodná koupě, a proto požádal o změnu data přiznání důchodu „co nejvíce nazpět“; zde však byl již limitován pěti lety počítanými ode dne podání žádosti o změnu data přiznání. Mohl ovšem zvolit nějaké „praktické“ datum, jak vyplývá z příkladu 6.

PŘÍKLAD 4

Občan požádal o přiznání řádného starobního důchodu od 1. srpna 2018. Podle osobního listu důchodového pojištění přiloženého k rozhodnutí o přiznání důchodu měl k tomuto dni započteno 44 roků 360 dnů. Protože i po 31. červenci vykonával výdělečnou činnost zakládající účast na důchodovém pojištění, požádal o změnu data přiznání na „od 6. srpna 2018“.

PŘÍKLAD 5

Kdyby občan z příkladu 4 měl započteno 45 roků a 2 dny, bylo by pro něj praktické požádat o přiznání od 30. července 2018; předpokladem ovšem je, že již k tomuto dni splňoval podmínky pro nárok na řádný starobní důchod.

PŘÍKLAD 6

Občanovi vznikl nárok na řádný starobní důchod dne 5. ledna 2016 a požádal o přiznání od 5. července 2018 (nevěděl, že se zvýšení za další práci nepočítá „po kvartálech“, jak někdy ve veřejnosti přetrvává domněnka, nýbrž „po dnech“ neboli přesněji „po 90denních obdobích“). Ke dni přiznání měl započteno 44 let a 355 dnů a po vzniku nároku (protože neměl ani den „nezapočítatelných“ dob – viz § 34 odst. 2, věta třetí ZDP) 912 dnů. Pokud by požádal o posun o 12 dnů nazpět, získal by doplatek důchodu za oněch 12 dnů; pokud však požádá pouze o posun o 2 dny nazpět, získá doplatek sice jen za tyto 2 dny, ale nezhodnocený zbytek ($912 - 2 = 910$; $910 - 900 = 10$) lze přičíst ke zbytku 355 a tím se získá další 1,5 % výpočtového základu.

Kombinaci výhodnosti změny data, zejména s vidinou zvýšení měsíční částky, avšak za cenu jakéhosi přeplatku (viz zejména příklad 4) musí ovšem posoudit každý občan podle svých osobních priorit – jde vlastně o rozhodování, zda je lepší vrabec v hrsti či holub na střeše (a porovnání jejich velikostí).

PŘÍKLAD 7

Občan požádal dne 6. srpna 2018 o přiznání tzv. předčasného starobního důchodu od tohoto data a o přiznání jeho výplaty od 1. října 2018, kdy hodlá skončit pracovní poměr. Podle osobního listu důchodového pojištění mu k 6. srpnu chybí do důchodového věku 365 dnů, takže by snížení činilo ($4 \times 0,9 \% + 1 \times 1,2 \%$), tj. 4,8 výpočtového základu. Je proto výhodné požádat o změnu data přiznání na „11. srpna 2018“.

PŘÍKLAD 8

Občan požádal dne 2. ledna 2018 o přiznání tzv. předčasného starobního důchodu od 15. ledna 2018, kdy skončil výdělečnou činnost. Protože zjistil, že výpočet podle právních předpisů platných pro rok 2017 by byl pro něj výhodnější, požádal o přiznání od 31. prosince 2017, protože již k tomuto dni mu do důchodového věku chybělo méně než 3 roky. Žádost však bylo nutno zamítnout, protože podle § 31 odst. 2 ZDP nelze tento typ důchodu přiznat (byť by to bylo v tomto případě zřejmě bez výplaty) za dobu před podáním žádosti o něj.

OD KDY SE POČÍTÁ LHŮTA 30 DNŮ

Shodou okolností se oba judikáty zmíněné ve vysvětlivkách č. 2 a 3 zabývaly otázkou, od kdy se počítá lhůta 30 dnů, v níž lze účinně žádost podle komentovaného ustanovení podat.

Z prvního z judikátů (z roku 2009) se proto vyjímá:

„Pro přehlednost nutno uvést, že z dávkového spisu žalobkyně vedeného stěžovatelkou zjistil Nejvyšší správní soud, že předmětem řízení před správním orgánem byla v pořadí již druhá žádost žalobkyně o starobní důchod, která s ní byla sepsána Okresní správou sociálního zabezpečení Ostrava – město dne 12. 9. 2007, v níž žalobkyně požadovala datum přiznání dávky od 1. 1. 2006. Učinila tak poté, co její předchozí žádost o starobní důchod podaná na téže okresní správě sociálního zabezpečení dne 19. 3. 2007 byla rozhodnutím stěžovatelky ze dne 20. 7. 2007 (žalobkyni doručeno dne 25. 7. 2007) zamítnuta podle ustanovení § 58 zákona č. 155/1995 Sb. s odůvodněním, že žalobkyni pobíraný plný invalidní důchod k datu, od kterého žalobkyně žádala přiznání starobního důchodu, tj. k datu vzniku nároku na požadovanou dávku (25. 10. 2000) byl vyšší (činil 7 595 Kč), než by k témuž datu činil důchod starobní (7 381 Kč). S ohledem na ustanovení § 58 citovaného zákona vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší. Žalobkyni bylo sděleno, že nárok na starobní důchod z tohoto důvodu zanikl.

Druhou žádost žalobkyně stěžovatelka napadeným rozhodnutím zamítla pro nesplnění podmínek ustanovení § 86 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., a to pro nedodržení lhůty 30 dnů k jejímu podání, když stěžovatelka považovala nový požadavek žalobkyně jen za žádost o změnu data přiznání důchodu. Žalobkyně s tímto postupem nesouhlasila a zdůrazňovala, že nepožadovala změnu data přiznání důchodu podle stěžovatelkou uplatněného zákonného ustanovení, pouze si podala novou žádost o starobní důchod, který jí nikdy předtím přiznán nebyl, s datem přiznání 1. 1. 2006, a to bez ohledu na skutečnost, kdy jí nárok vznikl (po vzniku nároku na starobní důchod při pobírání důchodu plného invalidního ještě pracovala) ...

K vlastní kasační stížnosti stěžovatelky, týkající se aplikace § 86 odst. 4 na daný případ, Nejvyšší správní soud uvádí, že ji neshledal důvodnou; v tomto směru se ztotožňuje s právním posouzením věci Krajským soudem v Ostravě. Je totiž rovněž přesvědčen, že ustanovení § 86 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož může oprávněný do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení písemně požádat mj. o změnu data přiznání důchodu nebo jeho výplaty, na daný případ nedopadá. Gramatickým a logickým výkladem tohoto ustanovení je totiž nutno dospět k závěru, že toto nové ustanovení, do zákona zařazené s účinností od 1. 1. 2007 nove-

DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

lou provedenou zákonem č. 189/2006 Sb., opravňuje pojištěnce, jemuž byl přiznán některý z důchodů, požádat do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o změnu data přiznání tohoto důchodu nebo jeho výplaty. Vztahuje se nepochybně na změnu data dávky již přiznané a nikoliv na situaci, kdy dávka přiznaná nebyla (není vyplácena) a je o ní nově žádáno po zamítnutí předchozí žádosti.“

Z druhého z judikátů (z roku 2011) pak lze vyjmout:

„Podmínky pro kladné vyhovění žádosti o změnu data přiznání důchodu, jež musí oprávněný kumulativně podle ustanovení § 86 odst. 4 zákona o organizaci sociálního zabezpečení splnit, jsou tyto:

1. Existence přiznaného důchodu
2. Podání žádosti o změnu data přiznání důchodu
3. Podání takovéto žádosti oprávněným do třiceti dnů ode dne oznámení rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení
4. Žádost může být podána nejvýše dvakrát v případě téhož důchodu

Stěžovatelka je toho názoru, že lhůta třiceti dnů pro podání žádosti o změnu data přiznání důchodu v předmětné věci počala běžet již od oznámení v pořadí prvního rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, a to rozhodnutí o přiznání předmětného důchodu ze dne 9. 12. 2009.

Tento výklad je však podle názoru Nejvyššího správního soudu příliš restriktivní, omezující význam tohoto institutu. Smyslem zakotvení novelizovaného ustanovení § 86 odst. 4 zákona o organizaci sociálního zabezpečení bylo umožnit oprávněným osobám dosáhnout změny data přiznání důchodu, pokud dodatečně zjistily rozhodné skutečnosti podstatně ovlivňující jejich postavení. Připuštění dvojí změny pak souvisí s tím, že zákonodárce chtěl umožnit oprávněným osobám návrat k předchozímu datu přiznání důchodu, pokud se ukáže, že první volba je pro oprávněné osoby méně výhodná. Institut umožnění změny data přiznání důchodu vychází z toho, že oblast důchodového pojištění je pro oprávněné osoby právně a skutkově značně komplikovaná; pro některé osoby proto nemusí být za určitých okolností zjevné, jakým způsobem svá práva řádně uplatnit. K tomu přispívá i úprava řízení o dávku důchodového pojištění, v nichž žadatelé mají ve srovnání s jinými typy správních řízení velmi zúžený procesní prostor pro hájení svých práv.

To se ukázalo i v posuzovaném případě, kdy nejdříve žalobce požadoval přiznání důchodu od 12. 11. 2009, přičemž stěžovatelka nejprve žalobci uznala dobu pojištění v délce 36 let a 212 dnů; následně žalobce doložil další doklady prokazující jeho zaměstnání v letech 1971–1981, na což stěžovatelka reagovala uznáním doby pojištění v délce 45 let a 363 dnů.

Z dikce ustanovení § 86 odst. 4 zákona o organizaci nevyplývá, že by třicetidenní lhůta běžela pouze ode dne oznámení rozhodnutí o přiznání důchodu, jak dovozuje stěžovatelka. Ačkoli se v předmětném ustanovení objevuje slovní spojení „přiznání téhož důchodu“, nelze odhlédnout od toho, že toto spojení bylo zákonodárcem použito až za středníkem a zjevně se tak váže na tu část předmětného ustanovení, která omezuje počet žádostí o změnu data přiznání důchodu. Lhůta třiceti dní je naopak zakotvena v předmětném ustanovení před středníkem a váže se na oznámení blíže nespecifikovaného rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení. Jak bylo výše vyloženo, ze spojení

„přiznání téhož důchodu“ lze vyvodit pouze tu podmínku, že pro žádost o změnu data přiznání důchodu je důležité to, aby takovýto důchod byl Českou správou sociálního zabezpečení přiznán; z opaku a z povahy věci vyplývá, že nelze žádat o změnu data přiznání „nepřiznaného“ důchodu.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že ustanovení § 86 odst. 4 zákona o organizaci sociálního zabezpečení neváže třicetidenní lhůtu pouze na oznámení rozhodnutí o přiznání důchodu, ale budou sem spadat i další rozhodnutí, jež podstatným způsobem mění právní situaci oprávněné osoby; mezi tato rozhodnutí, od jejichž oznámení bude běžet lhůta podle ustanovení § 86 odst. 4 zákona o organizaci sociálního zabezpečení tak bude patřit i rozhodnutí žalované ze dne 20. 5. 2010 vydané podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, kterým byly dodatečně zohledněny žalobcem nově doložené doby pojištění. Tomuto závěru odpovídá i smysl úpravy včleněné do zákona od roku 2007, totiž umožnit volbu data přiznání důchodu.

Pokud by Nejvyšší správní soud přijal argumentaci stěžovatelky, že od rozhodnutí vydaného podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění inkriminovaná lhůta nezačíná běžet, vedlo by to k neodůvodněnému zvýhodnění oprávněných osob, kterým byl jejich důchod vyměřen ve správné výši již samotným rozhodnutím o přiznání důchodu, oproti těm osobám, jimž byl důchod vyměřen v nesprávné výši a u nichž proto bylo postupováno podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Jak totiž vyplývá z dikce ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, změnil se důchod, resp. se přizná, v takovémto případě zpětně ke dni, k němuž důchod nebo jeho zvýšení náleží; zákonodárce se tak touto konstrukcí snaží maximálně chránit ty oprávněné osoby, kterým byla nesprávně stanovena výše důchodu nebo kterým důchod nebyl přiznán, a poskytnout jim obdobné postavení jako těm, kterým byl důchod přiznán ve správné výši již „prvním“ rozhodnutím.“

Jak však bylo naznačeno v závěru úvodu, nelze zcela souhlasit s částí druhého výřátku z druhého judikátu o „umožnění oprávněným osobám návrat k předchozímu datu“: původně (při úvahách o „pouze kombinaci důchod *contra* nemocenské“) tomu tak sice bylo, ale přijatá dikce připouští i výklad širší: požádám „od data X“, ve stanovené lhůtě požádám „od data Y“, ale podruhé mohu žádat „od data Z“!

ZÁVĚREM

Na závěr trochu zdánlivého teoretizování, které však může v praxi nastat: občanovi je přiznán a vyplácen důchod od data X; po uplynutí více než pěti let se zjistí, že důchod byl vyměřen chybně (byla započtena doba, která být započtena neměla); výplatu je proto nutno snížit [podle § 56 odst. 1 písm. c) ZDP]; odpovědnost za chybné vyměření (žadatel, zaměstnavatel, orgán sociálního zabezpečení...) zde ponechme stranou, ale nastane některá ze situací opodstatňující aplikaci komentovaného ustanovení.

Lhůta 30 dnů je ve světle obou judikátů jasná – jak však aplikovat § 56 odst. 1 písm. b)?

Domnívá se, že důchod je třeba vypočítat ke dni požadovanému podle § 86 odst. 4 písm. a) ZOPSZ [na oprávnění požádat o aplikaci § 86 odst. 4 písm. a) ZOPSZ totiž nepodpadá pětiletá lhůta uvedená v § 55 odst. 2, resp. § 56 odst. 1 písm. b) ZDP], avšak případný doplatek vyčíslit nejvýše za dobu pěti let nazpět od podání žádosti podle to-

hoto ustanovení (a pokud bylo nesprávné vyměření zaviněno příjemcem důchodu, použít jej na úhradu přeplatku). ■

Autor článku je expertem v oblasti důchodového pojištění.

- 1 Zákon č. 189/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o nemocenském pojištění.
- 2 Rozsudek sp. zn. 4 Ads 181/2008-41 ze dne 14. srpna 2009.
- 3 Rozsudek sp. zn. 6 Ads 94//2011 ze dne 31. srpna 2011.
- 4 Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- 5 Nařízení vlády č. 343/2017 Sb.

ÚDAJE PRO BUDOUCÍ DŮCHOD LZE MÍT POD KONTROLOU

Bez ohledu na to, zda jim do důchodu zbývá dvacet, patnáct, deset nebo jen pět let, své tzv. důchodové konto (přesněji: údaje o svém důchodovém pojištění) můžou mít klienti ČSSZ pod kontrolou. O vyhotovení informativního osobního listu důchodového pojištění (IOLDP) může totiž ČSSZ požádat každý, a to jednou za kalendářní rok. Obdrží ho zdarma. Tento přehled obsahuje výčet a součet dob důchodového pojištění (odpracovaných let), případně náhradních dob pojištění (např. dobu vedení v evidenci úřadu práce), uložených v evidenci ČSSZ. Jsou v něm rovněž uvedeny výdělky (přesněji: vyměřovací základy), ze kterých bylo odvedeno pojistné na sociální zabezpečení, a vyloučené doby (např. doba dočasné pracovní neschopnosti) od roku 1986. Přehled zároveň uvádí informaci o dobách nevidovaných, tzn. o dobách, ke kterým ČSSZ nemá v evidenci žádný doklad. Pokud v něm lidé objeví nedostatky, mohou je včas začít řešit.

Žádost o IOLDP lze podat písemně i elektronicky. Písemná žádost (formou dopisu či s použitím tiskopisu „Žádost o zaslání informativního osobního listu důchodového pojištění“ dostupného na webu ČSSZ) se zasílá na adresu ČSSZ, Odbor správy údajové základny, Křížová 25, 225 08 Praha 5. Musí obsahovat rodné číslo žadatele, jméno, příjmení, rodné příjmení a adresu, na kterou má být přehled zaslán. Žádost e-mailem musí být podepsána uznávaným elektronickým podpisem a odesílá se na adresu e-podatelny posta@cssz.cz nebo datovou zprávou do datové schránky ČSSZ ID: 49kaiq3; lze využít i online služby ePortálu ČSSZ.

Muži ročníku narození 1957 a ženy narozené v roce 1960 letos žádát nemusejí, neboť lidem předdůchodového věku ČSSZ přehledy „důchodového konta“ na podzim opět zašle automaticky. Díky ČSSZ si tak budou moci předem zkontrolovat a ověřit, zda budou mít pro nárok na starobní důchod dostatečný počet let.

Je třeba vědět, že doklady o některých dobách ČSSZ ve své evidenci standardně nemá. Zejména jde o dobu studia, období péče o děti, doby výdělečné činnosti v cizině aj. Přesto mají pro důchod význam. Zpravidla se dokládají až při žádosti o důchod. Pokud si občan není jistý, jak případná „prázdná místa“ v přehledu dob pojištění doložit, kde získat chybějící doklady nebo zda dokumenty, které má, budou dostačující, lze doporučit, aby se obrátil na okresní správu sociálního zabezpečení, klientské centrum při pražském ústředí nebo call centrum ČSSZ, kde odborníci poradí a poskytnou konkrétní pomoc.